

S.P.Q.R.

ROMSELSKABET

- *CPH:DOX*
- *Temadag og generalforsamling*
- *Artikel: Ind og ud af Rom.*

Kære medlemmer

Sidst i denne måned afholdes vores temadag og generalforsamling i Arkitektskolens Auditorium 2 på Holmen. Lokalet er stort og rummeligt. Mange medlemmer har allerede tilmeldt sig, men der er stadig plads til flere, og det er stadig muligt at tilmelde sig indtil 17. marts.

I støbeskeen har vi endnu et arrangement i foråret. Den norske maadskribent, restauratør og kulturhistoriker Andreas Viestrands har skrevet bogen *En middag i Rom. Verdenshistorien i et måltid*. Gennem et romersk måltid tager Andreas Viestad os med på en kulinarisk rejse i historien. Det handler om, hvordan en lille by inde i landet blev verdens største imperium, og om hvordan man satte importen af mad og vin i system for at kunne mættede de mange indbyggere i Rom. Så sæt kryds i kalenderen den 11. maj kl 19.00. Der kommer mere i næste nyhedsbrev.

Med venlig hilsen
Bestyrelsen

CPH:DOX

Fra CPH:DOX har vi fået et tilbud, som giver Romselskabets medlemmer 20 pct. rabat på to film med relation til Italien og Rom. Benyt rabatkoden DOX23

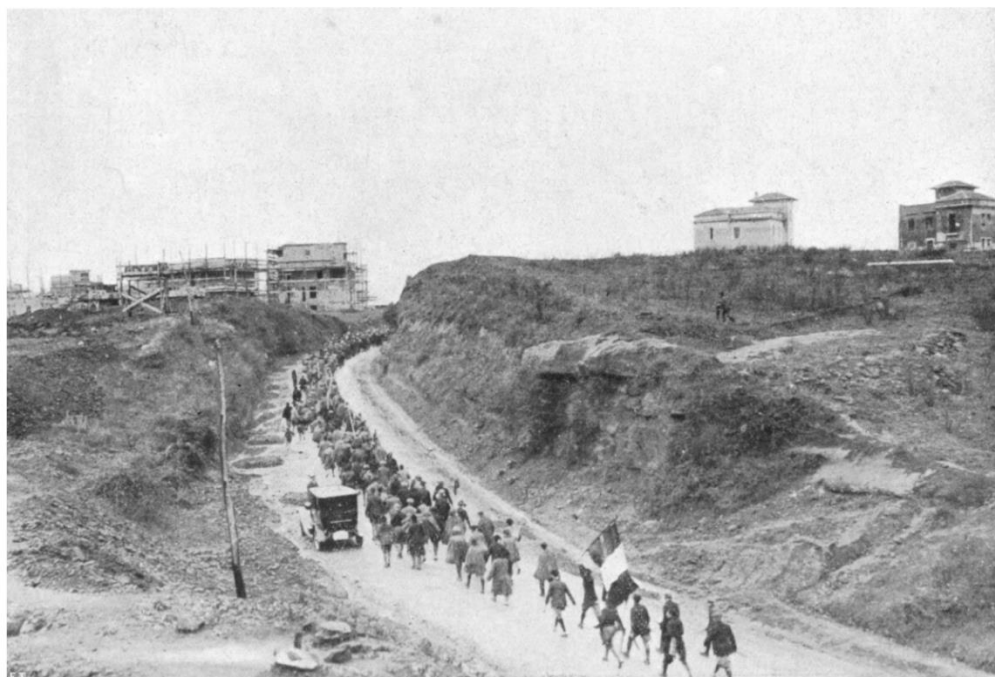
In Viaggio

Filmen *In Viaggio* er en guddommelig jordomrejse med den katolske kirkes overhoved, skildret observant og respektfuldt af den prisvindende, italienske dokumentarist Gianfranco Rosi.

[In Viaggio – CPH:DOX \(cphdox.dk\)](https://www.cphdox.dk)

The March on Rome

Marchen mod Rom bragte Benito Mussolini til magten i 1922. Super-cineasten Mark Cousins fortæller i filmen *The March on Rome* historien om højrenationalismens indtog i Vesten gennem sjældne filmklip hentet dybt nede i arkiverne og mesterligt samlet i en skarp analyse af en historie, der truer med at gentage sig i vor egen tid.

[The March on Rome – CPH:DOX \(cphdox.dk\)](https://www.cphdox.dk)

Temadag og generalforsamling

Lørdag d. 25. marts 2022 kl. 10.00 – 15.40

Det Kongelige Akademi. Auditorium 2 Danneskiold-Samsøes Allé 51.

Vi har igen i år fået mulighed for at afholde temadagen i Arkitektskolens Auditorium 2 på Holmen. Bestyrelsen vil gerne takke for denne gestus.

Temaet bliver som vanligt ”Rom til alle tider”, hvor en perlerække af foredragsholdere dagen igennem vil øse af deres viden om facetter af Rom, som de har en særlig dyb indsigt i.

Tid: 25. marts 2023, kl. 10.00 – 15.40

Sted: Det Kongelige Akademi. Auditorium 2. Danneskiold-Samsøes Allé 51.

Der vil være tydelig skiltning til indgang.

Bus 2A kører cirka hver 10. minut fra Christianshavns Torv til Fabrikmestervej/Operaen, som er nærmeste stoppested. Derfra er der cirka 100 meter til indgangen.

Tilmelding

Tilmelding sker udelukkende ved indbetaling på dette link: <https://romselskabet-spqr.safeticket.dk/temadag2023>

Pris: 390,-kr. for medlemmer af Romselskabet. For ikke-medlemmer er prisen 470,-kr.

Program

Ordstyrer: Per Kristian Madsen

Kl. 10.00 – 10.05

Velkomst ved formand Mogens Bang

Carl Bloch: Fra et romersk osteria. 1866

Kl. 10.05 – 11.05

Carl Bloch i Rom 1859-1866.

Kl. 10.05 – 10.35

David Burmeister, PhD, kunsthistoriker, redaktør på Danmarks Kirker, Nationalmuseet
Carl Bloch (religiøse motiver)

Kl. 10.35-11.05

Peter Nørgård Larsen, PhD, kunsthistoriker, overinspektør og seniorforsker, SMK
Carl Bloch (italienske malerier)

Kl. 11.05 – 11.30

Kaffepause

Kl. 11.30- 12.00

Klaus Holst Johansen, chefkonsulent i Rigspolitiet, cand.mag. i historie
La dolce vita? Udviklingen af det moderne Rom i 50'erne og 60'erne

Kl. 12.00-13.00

Frokost i arkitektskolens kantine

Kl. 13.00 – 13.30

Generalforsamling

Kl. 13.30-14.00

Kristine Bøggild Johannsen, museumsinspektør, klassisk arkæolog på Thorvaldsens museum
Det ønskværdigste for en privatperson: Bertel Thorvaldsens samling af antikke smykkesten

Kl. 14.00-14.30

Helle Brønnum Carlsen. ph.d. og lektor i madkundskab ved Københavns Professionshøjskole
Det romerske køkken

Kl. 14.30-15.00

Kaffepause

Kl. 15.00-15.30

Peter Thule Kristensen, professor, dr.phil. ph.d., arkitekt, Det Kongelige Akademi
Lauritz de Thurah, Rom og sansernes bevægelse.

Kl. 15.30– 15.40

Afrunding ved næstformand Paul Anker Lund

Generalforsamling

Lørdag d. 25. marts 2023 kl. 13.00

Festsalen, Det kgl. Akademi

Dagsorden

1. Valg af dirigent. Bestyrelsen foreslår Anders Uhrskov.
2. Bestyrelsens beretning
3. Godkendelse af regnskab
4. Indkomne forslag
5. Fastsættelse af kontingent for 2024. Bestyrelsen foreslår uændret kontingent, 200,- kr for enkeltmedlemsskab og 300,- kr. for parmedlemsskab.
6. Valg af formand, bestyrelsesmedlemmer, suppleanter samt revisor og revisorsuppleant
 - a) Valg af formand for bestyrelsen. Nuværende formand Mogens Bang modtager ikke genvalg til formandsposten. Bestyrelsen foreslår næstformand Paul Anker Lund som kandidat til formandsposten.
 - b) Valg af bestyrelsesmedlemmer. Følgende er på valg: Per Kristian Madsen og Ole Drachmann. Per Kristian Madsen modtager genvalg. Ole Drachmann er udtrådt af bestyrelsen og suppleant Lisbeth Bastrup Burgaard har overtaget pladsen. Bestyrelsen foreslår som nye bestyrelsesmedlemmer Lisbeth Bastrup Burgaard og Mogens Bang.
 - c) To suppleanter for en 1-årig periode. Jette Arneborg Pedersen er på valg. Modtager genvalg. Nyvalg af en suppleant. Bestyrelsen foreslår Ole Andersen.
 - d) Intern revisor og revisorsuppleant for en 1-årig periode. Intern revisor Geert Bjørn Hansen modtager genvalg. Revisorsuppleant Bent Filstrup modtager genvalg.
7. Eventuelt.

Afstemning om dagsordenens enkelte punkter afgøres ved simpelt stemmeflertal, dog kræves til vedtægtsændringer 2/3 af de afgivne stemmer.

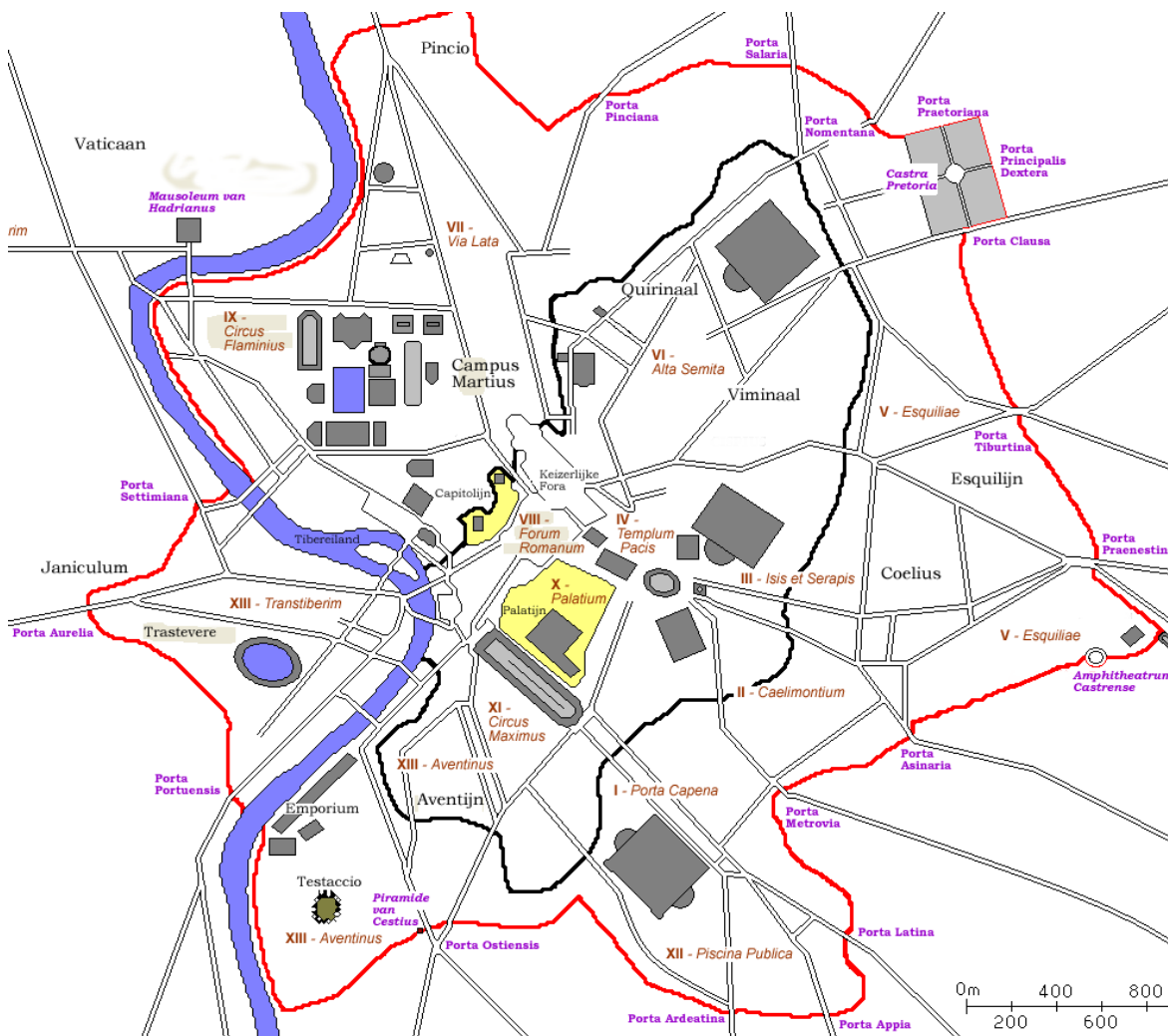
Bemærk: Det er muligt for medlemmer af Romselskabet at deltage i generalforsamlingen uden at være tilmeldt temadagen.

Ind og ud af Rom. Indbudte og ubudne gæster.

Om Roms mure og porte

Af Ole Andersen, emeritus bestyrelsesmedlem, Philip Kristian Dons Madsen og Per Kristian Madsen, bestyrelsesmedlem

Del 2

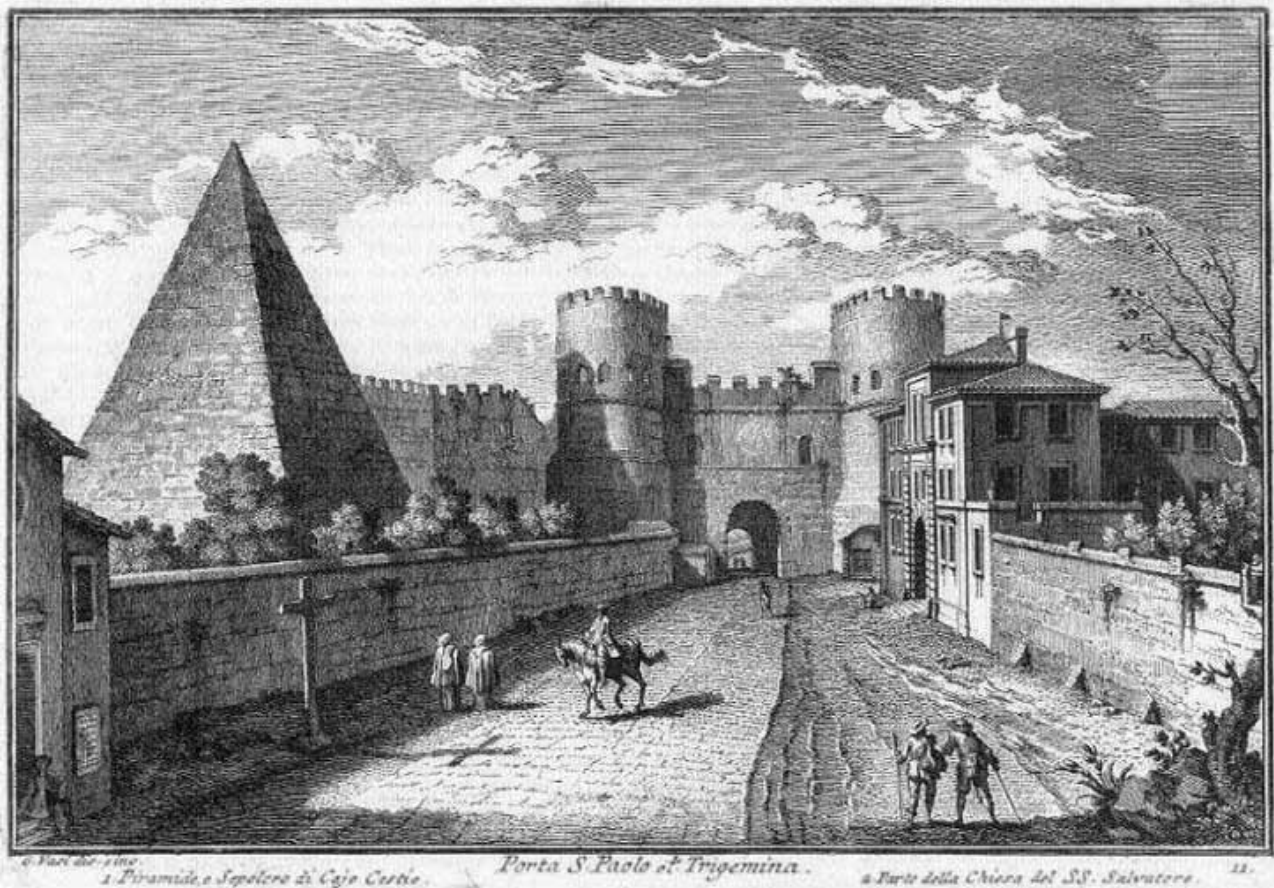

Romulus's mur omkransede Palatinerhøjen, det firkantede gule område. Den servianske Mur er markeret med sort og går helt ned til Tiberen. Den aurelianske Mur er markeret med rødt og involverer nu også byområdet på Tiberens anden side, Transtiberim, nu Trastevere. (Wikipedia)

I vores rundtur til Roms porte i Den aurelianske Mur, vender vi os nu atter lidt mod syd til

Porta San Paolo (tidligere **Porta Ostiensis**)

Den ligger vest for Porta San Sebastiano tæt ved Cestius Pyramiden. I antikken var porten vejen til den livsvigtige havneby Ostia. Efterhånden som havnebyen mistede sin betydning som forsyningsvej og som led i det almindelige skift fra antikke til kirkelige navne, blev porten allerede i det 6. århundrede e.v.t. opkaldt efter Basilica San Paolo fuori le Mura, atter en af de 7 pilgrimskirker. Porten var helt fra grundlæggelsen udstyret med to tårne, der senere blev forhøjet under kejser Honorius (401-403). Han byggede også en port-gård her (ligesom ved de øvrige porte, men de er ikke bevarede), om end denne er blevet genrejst så sent som i 1410.

Porta San Paolo og Cestius Pyramiden i stik af Giuseppe Vasi fra det 18. årh.(Wikipedia)

Tæt ved porten, hen imod Porta San Sebastiano, lå Porta Ardeatina, der allerede tidligt blev nedlagt. Porten ledte ud til Fosse Ardeatine, hvor der nu ligger et mausolæum til minde om de 335 mennesker, der blev henrettet som tysk gengældelse for et partisan-angreb 23. marts 1944.

Porta San Pancrazio (tidligere Porta Aurelia)

Porten skiftede navn allerede i det 6. årh og ligger helt ovre på den anden side af Tiberen. Portens nuværende navn skyldes den nærliggende gravplads med katakomber og kirke for kristne martyrer, der var mål for pilgrimme. San Pancrazio blev martyr i år 304 kun 14 år gammel under forfølgelserne af de kristne under kejser Diocletian.

Allerede i 1849 var der her kampe mellem Garibaldi's tropper og franske tropper, der beskyttede paven. Altså 21 år før italienske styrker kom ind i Rom ad denne port 20. september 1870, mens andre brød igennem muren tæt ved Porta Pia, der ligger næsten diametralt modsat. Porten rummer nu et mindesmærke og museum for Garibaldi, og er i øvrigt også dedikeret til en partisan-bevægelse fra 1943-45, kaldet Garibaldi.

Porta Pia

Erstattede den nærliggende Porta Nomentana, hvis kapacitet var blevet for lille til den stigende trafik. Måske er den bygget efter tegninger af Michelangelo, dog revideret i flere omgange. Den interne facade er nok den, der kommer Michelangelos ideer nærmest. Den eksterne facade er i neoklassisk stil og er fra så sen som 1869. Allerede året efter, 20.

Mindetavle ved Porto San Paolo over de faldne ved kampene 10. september 1943. Inskriptionen siger 'Til modstanden, som her helt modigt 10. september 1943 forkyndte den (Italiens) anden opståen/enhedsbevægelse'. Rom blev indlemmet i det samlede Italien ved sejren næsten på dato 100 år tidligere 20. september 1870 for tavlens opsættelse (sml. Porta Pia). (Foto Wikipedia).

september 1870 brød en gruppe bersaglieri gennem muren tæt ved porten. Og Italien blev samlet til et land, 'Il Risorgimento', og paven, Pio IX, gik i protest i eksil bag Vatikanets mure

Porta del Popolo (oprindeligt Porta Flaminia)

Sluttelig kommer vi til Porta del Popolo. Porten blev genrejst i renæssancen også efter tegninger af Michelangelo. De fire søjler i facaden siges at stamme fra den helt oprindelige Basilica San Pietro eller Konstantins Basilica. Også Bernini har sat sit præg på bygningen, da pave Aleksander VII ville fejre, at den abdicerede og til katolicismen konverterede dronning Kristina af det protestantiske Sverige ankom til Rom i 1655. En inskription lyder: 'For en lykkelig og lykkebringende indgang i Herrens år 1655'. Kristinas liv var præget af en personlig meget intens gudstro kombineret med en meget aktiv deltagelse i det politiske liv inklusive alskens intriger. Hun holdt hof i Rom som tidligere i Stockholm, og besynderligt nok stadig finansieret af den svenske stat. Hun blev begravet i Peterskirken, en næsten uhørt æresbevisning. Men da hun var datter af den protestantiske hovedfjende fra Trediveårskrigen, kong Gustav 2 Adolf, var hendes konvertering en uhyre sejr for pavekirken.

Afslutningen på Den fascistiske March mod Rom 'La marcia su Roma', der sluttede 28. oktober 1922 ved Porta del Popolo og endte med, at kongen, Victor Emmanuel 3, overgav magten til Mussolini, er fastholdt i et maleri af Giacomo Balla.

Mussolini passerede dagligt porten på vej mellem sin bolig lidt uden for byen og Palazzo Chigi ved Piazza Colonna, der også i dag er den italienske premierministers officielle residens. I 1926 smed antifascisten Gino Lucetti en bombe mod Mussolinis bil ved porten, men uden at Il Duce blev ramt.

'La Breccia' dvs. bruddet i muren 20. september 1870, ses til højre for Porta Pia (Samtidigt foto)

Andre mure blev bygget - nu af paver - for at beskytte Vatikanet og omliggende områder i de urolige århundreder, der fulgte:

Den leoniske Mur

Pave Leo IV fik omkring 850 bygget en mur, der forbandt Vatikanet med Engelsborg for at beskytte mod saracenernes plyndringer. Pave Nikolaus III, der var den første pave, som tog permanent ophold i Vatikanet, tilføjede omkring år 1300 den korridor, der forbinder Vatikanet med Engelsborg. Korridoren blev brugt af pave Clemens VII, da han i 1527 flygtede under Sacco di Roma. Rester af muren kan stadig ses ved Engelsborg og i haverne ved Vatikanet.

Vatikan-muren

Blev bygget i det 16. og 17. århundrede for at beskytte Vatikanet og beskrives i dag som en del af Den leoniske Mur.

Gianicolo-muren

Muren løber i Trastevere langs med Gianicolo-højen med et lidt ændret forløb af Den aurelianske Mur Den blev bygget omkring 1640 bl.a. under pave Innocens X.

Vi var på en vandretur i efteråret 2022 på Via Francigena del Sud, d.v.s. Den sydlige Frankervej, ud ad Rom i hælene på romerske legionærer og korsfarere, ud ad Via Appia ned mod Formia ved Det thyrrenske Hav. Turen starter ved Porta Appia, nu Porta San Sebastiano. Lidt uden for byen ligger kirken Domine quo vadis, 'Herre, hvor går du hen?' Det var efter legenden her, Sankt Peter, der var flygtet fra Mamertiner-fængslet på Kapitol,

Marchen mod Rom 1922, maleri af Giacomo Balla. Mussolini ses magtfuld i midten af højt dekorerede veteraner fra første verdenskrig. De marcherende fascister er klædt i sorte skjorter, mens Mussolini er i laksko og jaket med stribede bukser. I baggrunden ses Porta del Popolo fra indersiden.

Balla var en fremtrædende futuristisk maler. Futuristerne hyldede fart, bevægelse og dynamik og forherligede krigen.

mødte Jesus på vej ind mod byen og spurgte ham, hvor han skulle hen. Jesus svarede i følge de apokryfe Petersakter: 'Jeg er på vej til Rom for at blive korsfæstet igen'. Det fik Peter til at vende om. Stenen med aftryk af Jesu fødder opbevares nu i Basilica San Sebastiano. Peter endte sine dage på korset og med hovedet nedad i ærbødighed for Frelseren. Caravaggio malede i 1610 et maleri af korsfæstelsen, som man kan se i kirken Santa Maria del Popolo straks inden for porten sammen med et maleri af Paulus' omvendelse.

Turen ad Via Francigena kan stærkt anbefales, hvis man kan lide at vandre. Det er en smuk og meget varieret tur med masser af historiske minder, nogle smukke og fascinerende, andre tragiske fra Roms - og Italiens - stormfulde historie. Det forlyder, at Via Appia Antica er kandidat til at komme på UNESCO's verdensarvsliste. Så kom gerne, inden vejen bliver helt oversvømmet af turister. Faktisk var der forbløffende få, så snart man var blot et par kilometer fra Porta San Sebastiano.

Hvis man er til kortere ture og ønsker at blive i Rom, kan en tur langs Den aurelianske Mur også anbefales.

God tur.

Romselskabet S.P.Q.R

Vesterdalen 52 | 2870 Dyssegård | Telefon 22 30 64 60 | mogensbang@vesterdalen.dk

Jyske Bank 7854 136115